

CONTRADIȚII ȘI AMBIGUITĂȚI ÎN CONCEPTUL DE RESPONSABILITATE SOCIALĂ A ÎNTREPRINDERILOR

CONTRADICTIONS AND AMBIGUITIES IN THE CONCEPT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Prof.dr.ing, ec. Ioan ABRUDAN
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

În ultima perioadă a apărut o bogată literatură legată de „responsabilitatea socială a corporațiilor”. În general, conceptul este descris într-un spațiu cu trei axe: mediu (ecologic) – social – economic. Așa cum știm de la geometrie, fiecare binom, constituit în interiorul celor trei coordonate, generează un plan. În planul „ecologie-economie” este promovat conceptul de „dezvoltare durabilă”. Planul „social-economic” a cunoscut mai multe materializări. Capitalismul a generat „economia socială de piață” dar, marele campion al domeniului, a fost socialismul cu rezultatele știute. Există, însă, undeva în Asia, o țară cu numele China, care a continuat să existe și după ce Fukuyama a decretat „sfârșitul istoriei”. În China, inserția socială a economiei este foarte puternică. Poate că, de aici, s-au inspirat doctrinarii responsabilității sociale. În planul determinat de binomul „mediu-social”, respectiv raportul „om-natură”, dezbaterile au început încă din religie prin mențiunile din cărțile fundamentale ale omenirii.

Întotdeauna, la contactul cu conceptul de responsabilitate socială, am oscilat între două poziții. În prima, i-am acordat semnificație de „premiu de consolare” pentru cei care au pierdut

Lately, a rich literature related to "corporate social responsibility" has been issued. In general, the concept is described in a three axes space: environmental (ecological) - social - economic. As we know from geometry, each binomial, set within three coordinates, generates a plan. In the "ecology-economy" plan the concept of "sustainable development" is the most promoted. The "social-economy" plan has undergone various manifestations. Capitalism has created the "social market economy" but the great champion of the field, was socialism, with its well-known results. Yet, somewhere in Asia, there is a country named China, which continued to exist after Fukuyama decreed the "end of the history". In China, the social inclusion of economy is very strong. Perhaps this is where the social responsibility doctrines found their inspiration. Within the plan determined by the binomial "social-environmental", and that of the "human-nature" relationship, debate goes back to the fundamental religious books of humanity.

Whenever faced with the concept of social responsibility, I've oscillated between two positions. Firstly, I have given it the meaning of "consolation prize" for those who have lost the

„războiul rece” și au găsit, la intrarea în noul mediu economic, un frustrant individualism egoist despre care s-a spus, de multe ori, că este chiar sursa de progres a capitalismului.

A doua alternanță, ar fi desacralizarea vieții umane prin cultivarea omnipotenței omului care are autoritatea de a se implica până și în dinamica planetei. Pe acest fundal s-a exacerbât problematica „drepturilor omului”. Astfel se și explică reticența oamenilor bisericii de a participa la această dezbatere. De fapt, papa Ioan Paul al II-lea avertiza, în ultimile sale lucrări, că lumea estică s-ar putea să descopere în occidentul dezvoltat, mereu, tendințe destul de depărtate de spiritul creștinismului.

Am avut, însă, o puternică senzație de certitudine că responsabilitatea socială este un episod în scenariul acaparării puterii și controlului mondial în cadrul cunoscutului proces al globalizării.

Nu cred că există om normal pe suprafața pământului căruia să nu-i placă iarba verde, aerul și apa curată sau să nu vrea să trăiască în curățenie. Dar, nu cred că despre asta este vorba. Acesta este doar un ambalaj, accesibil fiecăruia, în interiorul căruia sunt alte „produse”.

Este destul de clar că „responsabilitatea socială” a apărut pe un fundal generat de preocuparea pentru protejarea mediului combinat cu ofensiva ideii de globalizare. Între cele două idei nu se poate determina cu precizie care este cauza și care este efectul (?!).

Un politician, l-am numit aici pe Z. Bzrezinski, care se găsește la originea multora din fenomenele și tendințele lumii actuale, afirmă că băncile și corporațiile multinaționale pot instrumenta programe sociale mult mai avansate decât statul național. Un bancher, cu o mare notorietate internațională, l-am numit pe G. Soros, susținea că lumea actuală are nevoie de o reglementare, de o intervenție de genul intervenției statale. Președintele Franței, Nicolas Sarkozy, era mai tranșant la sesiunea ONU din septembrie 2007, chiar surprinzător de tranșant, având în vedere criza economică care avea să izbucnească peste un an. Iată ce spunea el: „În numele Franței fac apel la toate statele să se unească pentru a fonda noua ordine mondială a secolului XXI pe această puternică idee că

"Cold War" and faced, by entering the new economic environment, a frustrating selfish individualism which many times was called the capitalist source of progress.

The second alternation would be the secularization of human life by cultivating human omnipotence and giving man the authority to interfere in the dynamics of the planet. On this background the issue of the "human rights" has been magnified. This explains the reluctance of the church in regard to this debate. In fact, Pope John Paul II warned us in his last works, on the possibility that the eastern world might discover in that our Western civilization holds trends that are very distant from the spirit of Christianity.

I had, however, a strong feeling of certainty that social responsibility is just an episode of the struggle for global power and control scenario of the globalization process.

I guess there isn't a single normal person on Earth that does not like green grass, clean air and water or does not want to live in a clean environment. But I don't think this is the matter. This is just the facade, available to all, behind which other "products" are hidden.

It is quite clear that "social responsibility" appeared on a background generated by the concern for environmental protection combined with the offensive of the globalization concept. Of the two ideas one can not determine exactly which represents the cause and which one is the effect (?!).

A politician, namely Z. Bzrezinski, which lies at the root of many of the and current trends and phenomena, said that banks and multinational corporations can prosecute much more advanced social programs than the national state. A banker with a high international reputation, G. Soros, argued that today's world needs a regulation, an intervention similar to a state intervention. French President Nicolas Sarkozy, was surprisingly much more trenchant in the September 2007 UN session, given the fact that the economic crisis was only one year ahead from breaking loose. Here's what he said: "On behalf of France I am calling on all states to join together in order to build the new world order of the XXI century based on this powerful idea that the common

bunurile comune ale omenirii trebuie plasate sub responsabilitatea întregii omeniri.[...] Nu va fi pace în lume dacă comunitatea internațională nu va fi sudată de o voință unică”. Să reținem ideea unei „voințe unice” și prețul nerespectării acestui deziderat: „pacea mondială”.

Criza mondială prin care trecem pare, însă, a-i da dreptate lui Soros și, nu puțini sunt cei care, în actualele împrejurări, au început să-l recitească pe Marx. Unul dintre aceștia este Pierre Thuillier care, în cartea sa „Marea implozie a Occidentului din anul 2002”, scria: „Pentru a construi o economie în serviciul oamenilor este necesară să fie scoasă „în afara jocului” economia capitalistă de piață care este dominantă și să se pună în loc o economie multiplă de piață, incluzând o logică economică legată de serviciile publice, o logică în slujba economiei solidare și sociale și, în sfârșit, o logică legată de o distribuție necondiționată (un venit suficient)”. „Varațiuni” pe teme de Marx promovează chiar și laureatul premiului Nobel, prestigiosul om de știință american Noam Chomsky.

Pe de altă parte, „grija față de natură” are în ea o mare doză de ipocrizie iar „pericolul poluării sau al încălzirii globale” reprezintă elemente din recuzita care, în lipsa confruntării ideologice, poate servi pentru întărirea coeziunii grupurilor sociale. Într-o altă lectură, „grija” față de ceva este un surogat al „puterii” față de acel ceva. Este cunoscutul „sindrom al substituției puterii prin grijă” exersat din plin în sistemul socialist.

Este interesant de observat că, de câte ori s-a pus problema mediului și, dezbateră privind responsabilitatea socială pare a se purta mai ales în acest limbaj, reacția a fost inversă. „Reîntoarcerea la natură” a lui Rousseau, de acum aproape 300 de ani, a provocat, în revers, năucitoarea „cursă” a industrializării. În deceniile 6-7 ale secolului trecut Aurelio Peceei, unul dintre fondatorii „Clubului de la Roma”, lansa ideea că pentru reducerea decalajelor dintre bogații și săracii planetei ar fi dezirabil de realizat un raport de 6:1 în 15-30 de ani. Rezultatul: „În 1960, 20% dintre cei mai bogați dispuneau de un venit de 30 ori mai mare ca și 20% cei mai săraci, astăzi [2000] raportul este de 82.”

Spunea un cercetător că, problematica responsabilității sociale a marilor corporații este,

property of mankind must be placed under the responsibility of all humanity [...] world peace is impossible outside an enforcement of the common willpower of the international community. Let us remember the idea of a "common willpower" and the price at stake: "world peace".

The present global crisis, however, seems to confirm what Soros held and there are more than a few those who, in the present circumstances, began to reread Marx. One of them is Pierre Thuillier who wrote in his book called "The 2002 Great Implosion of the West": „ In order to build an economy which is favorable to people we need to removed form „the game" the dominant capitalist market economy and to replace it with a multi-market economy, including an economic logic of the public services, a logic that would assist the social economy and finally, a logic connected to unconditional distribution (a sufficient income). Some "variations" on Marx's themes are promoted even by Nobel Prize winner, Noam Chomsky, a prestigious American scholar.

Furthermore, the "concern for nature" contains a great deal of hypocrisy and the "danger of pollution or global warming" are prop elements that, in the absence of ideological confrontation, may serve to strengthen the cohesion of social groups. In another reading, "the care" for something is a surrogate of "holding power" over that object. We are familiar with the "syndrome of substituting power by care" fully exercised by the socialist system.

It is interesting to note that whenever the question of the environment came into attention, and social responsibility debates seem to be focused on these particular theme, the reaction was reversed. Rousseau's "Returning to nature" dating back to almost 300 years ago, caused, in reverse, the messmerizing "race" of industrialization. In the 6th and 7th decades of the last century Aurelio Pece, one of the founders of the "Club of Rome", launched the idea that in order to reduce disparities between the rich and the poor on the planet would be desirable to achieve a ratio of 6:1 in the next 15-30 years. The result: "In 1960, 20% of the richest persons had an income 30 times higher than that of the poorest 20%, today [2000] the same ratio is 82."

One researcher said that the issue of social

ea însăși, aducătoare de profit. Pentru oamenii care activează în management, nu este prea greu să distingă aici un element de „construcție de imagine” cu toate consecințele care apar din această condiție. Legătura cu globalizarea este că „arhitecții” lumii actuale, dintre care am citat, deja, câteva nume, sunt suporterii unui organism mondial care ar putea aduce o așa numită „nouă ordine” în lume. Lester Brown, cunoscutul director al World Watch Institute, spunea în raportul pe anul 1991 a celebrei instituții: „bătălia pentru salvarea planetei va înlocui confruntarea ideologică în calitatea acesteia de temă organizatorică a noii ordini mondiale”. Această formulare poate fi citită din ambele capete după cum se dorește distribuirea rolurilor de cauză și efect. Ea aduce aminte de concluziile stabilite, încă din 1966, în „Report from Iron Mountain” care, în scopul „stabilizării societății” căuta un substitut al războiului (pe care lumea nu și-l mai putea permite). Acest substitut trebuia să aibă cel puțin 3 trăsături: 1) să fie devastator economic, 2) să reprezinte o amenințare credibilă și 3) să asigure o anumită obediență a cetățenilor față de autoritate. „Agresiunea” asupra mediului și seria ei de derivate precum „încălzirea globală” ș.a., ar corespunde acestor criterii. Este greu, însă, de crezut că oamenii vor renunța la confort, la prosperitate, pentru a face un bine celor din alt colț al pământului.

Prin responsabilitate socială marile corporații par a sugera un fel de „capitalism socialist” de aceeași inspirație ca și „falansterele” lui Fourier sau „familisterele” lui Godin, adică un capitalism utopic care își renegă chiar sursa și motivația de generare. Sau, poate, problema poluării planetei este dusă concertat până la nivelul de alertă care să justifice un nou business? Începutul a fost făcut prin comercializarea „cotelor de poluare”. Să fie o altă piesă din ansamblul pe care, același Thuillier, în cartea mai sus pomenită, îl descria în felul următor: „Organizația Mondială a Comerțului (OMC) continuă cu și mai mult avânt, liberalizarea multilaterală a serviciilor. După comercializarea pământului, muncii și banului economia capitalistă de piață se străduiește să pună în slujba unui economism totalizant, sănătatea, educația și cultura, pe scurt, partea noastră cea mai intimă”. Să fie, deci, „mediul” un

responsibility of large corporations is, itself, a profit-generator. For people working in management, it isn't very difficult to distinguish in here an element of "image building" with all the consequences arising from this condition. The link to globalization is that the "architects" of today's world, some of which I have quoted already, are supporters of a global body that could bring a so-called "new order" in the world. Lester Brown, the famous director of the World Watch Institute, said in his 1991 report of the famous institutions: "the battle to save the planet will replace ideological confrontation as an organizational theme of the new world order ". This phrase can be read from both ends according to the desired distribution of the roles of cause and effect. It reminds me of the conclusions reached, since 1966, by the "Report from Iron Mountain", which, in order to " stabilize the society was seeking for a substitute for war (which the world can not afford anymore). This substitute must have at least 3 features: 1) be economically devastating, 2) represent a credible threat and 3) to ensure a certain amount of obedience of the citizens towards the authority. The "aggression" on the environment and its derived series such as "global warming" etc., would meet these criteria. It is difficult, however, to believe that people will abandon their comfort, their prosperity, just to improve other people's lives from another corner of the Earth.

By social responsibility large corporations seem to suggest a kind of "social capitalism" of the same inspiration as Fourier's phalanstereles (or "grand hotels.") or Godin's familistres, ie an utopian capitalism which denies their mere sources and motivations. Or perhaps the concern on the pollution of the planet is taken to alert level just to justify a new business? The start was defined by the "pollution allowances". Could this be another piece of what, the same Thuillier, in the book above mentioned, described as: "The World Trade Organization (WTO) continues with even greater enthusiasm, to promote the multilateral liberalization of services. After commerce of the land, labor and money the capitalist market economy strives to subjugate health, education and culture in short, our most intimate parts to a totalitarian economic system. Is,

nou teren de expansiune după ce toate celelalte domenii ale existenței umane au fost comercializate? Poate că, un business nou ar fi colectarea deșeurilor din spațiul cosmic, acum după ce am ajuns la situația în care intră în coliziune chiar și sateliții plantați de om în jurul Pământului.

Dar, putem menține, ceva neschimbat când toate filozofiile lumii au decretat schimbarea ca și singura constantă a lumii? Până și galaxia în care trăim se deplasează. Sau, putem să-i convingem pe oamenii care trăiesc puțin în țările nepoluuate că o duc mai bine decât cei care trăiesc mult în țările dezvoltate care poluează? Trebuie remarcat că acest gen tematic stârnește multe ambiguități și confuzii în care se contrapun „drepturile economiei” și „drepturile umane”. Însă, așa cum se întâmplă în toate fenomenele reale, nu sunt dificil de identificat extremele ci este greu de stabilit mixtura de succes care optimizează situația. Ne găsim, așadar, pe un teren al confruntărilor dintre aparențe și esențe, modelate însă, după interesele „actorilor” care ocupă scena. Spectacolul este, oricum, subtil și interesant dar este jucat într-un cod care, pentru a putea fi decriptat, necesită mai mult decât bunul simț, necesită trecerea de suprafața aparentă a lucrurilor. Este greu de descifrat ce face bine și ce face rău. Adică, așa cum se exprimă V. Carianopol în poezia sa „Contradicții”: „Sunt dulciuri ce-amărăsc ca fierea/Dar și amaruri ce îndulcesc./ Sunt nedreptăți care îndreaptă/Dreptăți care nedreptățesc”.

În anii 2000, trei organizații ecologiste: World Wild Fund Internațional, New Economics Foundation și World Conservation Monitoring Center au ajuns la concluzia că, în ultimii 30 de ani, lumea a pierdut aproape o treime din bogăția sa naturală. Pare a fi cea mai mare catastrofă ecologică după dinozauri, după aprecierea celor trei organizații, iar refacerea plantelor și a speciilor de animale care s-au stins doar în cursul acestor trei decenii ar necesita cel puțin 5 milioane de ani. Sigur că, se poate pune și o altă întrebare, dacă înaintea apariției omului nu au fost și alte specii care s-au pierdut? Dacă nu cumva, conform teoriei lui Darwin, unele specii mor pentru că nu se pot adapta la noile condiții, adică dispar în virtutea unui proces natural. Dacă

therefore, "the environment" a new field of expansion when all other areas of human existence have been sold? Perhaps a new business should be collecting waste out of space, now after we've reached the situation where even man-made satellites around the Earth collide.

But we can keep something unchanged when all the philosophies of the world have proclaimed change as the only constant of the world? Even the galaxy in which we live is moving. Or, can we convince people who live less in unpolluted countries that they are doing better than those living longer in developed countries that pollute more? It should be noted that such themes provoke many ambiguities and confusions in which "economic rights" and "human rights" are opponents. But, as it happens for all real phenomena the extremes are not difficult to identify, whereas it is difficult to establish successful mix that could optimize the situation. We are, therefore, on a field of confrontation between appearance and essence, modeled after the interests of "the actors" who occupy the stage. The show is, however, subtle and interesting but is played in a code which, to be decrypted, requires more than common sense, requires us to find the passage that would take us under the apparent surface of things. It is hard to decide what is good and what is bad. Therefore, as expressed in poetry Carianopol V. "Contradictions": "There are sweets that feel as bitter as iron / But there is also some sweet bitterness/ Injustices that help to make things right/ And rightfulness that only harms”

In 2000, three environmental organizations: The World Wild Fund International, The New Economics Foundation and The World Conservation Monitoring Center concluded that in the past 30 years the world has lost almost one third of its natural wealth. It seems to be the largest ecological disaster after the dinosaurs, according to the three organizations and the recovery of plants and animal species that have just died during those three decades would require at least 5 million years. Sure, one can come up with a further question, asking if before the birth of the human race were there not other species which became extinct? This if one is to reject Darwin's theory of some species disappearing

acceptăm, ceea ce acceptă toate filozofiile, și anume că schimbarea este un proces absolut de neoprit atunci, probabil, mereu vor dispărea unele specii și vor apărea altele. Chiar apariția omului este rezultatul unei schimbări fără a fi cineva responsabil de această schimbare sau, oricum, acel „cineva” nu poate fi responsabilizat.

Pe de altă parte, corporațiile sunt foarte atente la „pulsul” societății pentru că datorită acestui puls trăiesc. Dacă consumatorul vrea ecologie și respect față de natură i se „vinde” și acest produs. Așa s-a născut responsabilitatea socială. Îmi amintesc, în context, de poziția laureatului premiului Nobel pentru literatură, Mario Vargas Llosa, care spunea: „O corporație este amorală și se adaptează cu ușurință regulilor jocului din mediul în care acționează”. Adică, conduita corporațiilor este un răspuns „profesionist” de naturalizare în mediul pe care l-au găsit. Există, deci, în tema responsabilității și o problemă de fond și una de procedură.

Cea mai delicată problemă apare în legătură cu creșterea populației. Adepții „dezvoltării durabile” preconizează scăderea populației, deși acest lucru este într-o flagrantă contradicție cu principiul biblic: „Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice viețuitoare care mișcă pe pământ”. În vederea scăderii populației au fost încurajate manifestările homosexualilor și promovate drepturile lor precum și mișcarea feministă, care conduc, fiecare în felul ei, către scăderea populației. În ceea ce se numește „lumea civilizată” efectele au fost vizibile. Europa și, mai ales, România sunt într-un accentuat declin demografic și „arhitecii” lumii contemporane, care apreciază că sunt prea mulți oameni pe pământ, se pot declara mulțumiți cu ceea ce s-a întâmplat în Europa prin metode mai mult sau mai puțin morale și mai mult sau mai puțin declarate. În restul lumii experimentul nu a prea reușit. În 1991, unul dintre cei mai renumiți activiști pentru „protecția mediului”, Jacques Cousteau, declara într-o publicație UNESCO: „Populația mondială trebuie stabilizată. Și pentru a obține acest lucru trebuie să eliminăm 350.000 de oameni pe zi. Este atât de oribilă această soluție încât nici nu ar trebui să o rostim, dar este la fel de rău să nu o facem (!?)”.

because of their incapacity to adapt to the new conditions, thus disappear because a natural process. If we accept what all philosophies agree upon, namely that the change is an absolutely unstoppable process then probably we can also assert that some species will always disappear and some new species will emerge. Even the appearance of human kind is the result of a shift without someone in particular being responsible for this change or, anyway, that "someone" can not be responsabilized.

Moreover, corporations are very alert to the "pulse" of society because they live of this pulse. If the consumer wants ecology and respect for nature they are "selling" him this product. This is the way social responsibility was born. I remember, in this context, the position of the Nobel literature laureate, Mario Vargas Llosa, who said: "A corporation is amoral and easily adapts to the rules of the game". That is, corporate behavior is a "professional" answer of naturalization in the environment where they reside. Therefore we have to confront the responsibility theme from two points of view: its roots and its methods.

The most delicate issue is connected to population growth. The supporters of a "sustainable development" expect a decrease, although this is in flagrant contradiction with the biblical principle: "Be fruitful and multiply and fill the earth and subdue it; and rule over the fish of the sea and over the birds of the sky and over every living thing that moves on the earth." In this sense, gay manifestations and rights as well as feminist movements have been greatly encouraged, leading, each in its way, to population decline. In the so-called "civilized world" effects were visible. Europe and especially Romania, experience accelerated population decline and "the architects" of the contemporary world, which believes there are too many people on earth, should be satisfied with what was achieved in Europe through more or less moral and more or less declared means. This was not such a successful experiment in the rest of the world. In 1991, one of the most famous activists for "environmental protection", Jacques Cousteau, said in a UNESCO publication, "World population must be stabilized. To achieve this we

În consecința acestor soluții, s-a ajuns ca piloții de la Air France să lucreze după 60 de ani. În context, Irlanda condiționează aprobarea prin referendum a documentului care va constitui „constituția UE” de menținerea „interdicției avorturilor” ca prerogativă națională, iar, România, primește premiu la Cannes pentru filmul „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile”. Este un „dialog” de militantism între fruntașii și codașii Europei în zona demografică (!). Într-o epocă de competiție, și atunci când primești un premiu, trebuie să te gândești de ce l-ai primit. La fel ca și în cunoscutul proverb cu „darul grecilor”. Poate că ne încadrăm în „curentul” care a propulsat spre premiul „Oscar” un film despre homosexuali. Alții, însă, își apără în continuare interesele proprii. În iulie 2009, în cadrul vizitei la Moscova, președintele SUA, Barack Obama, afirma: „...cea mai valoroasă resursă a unei națiuni în secolul 21 sunt oamenii, și țările care folosesc această resursă vor avea succes”. În același discurs, președintele Americii spunea, în continuare: „viitorul aparține oamenilor tineri cu educația și imaginația de a crea”. Până la urmă, aceste cuvinte sunt de bun simț, dar am recurs la citate pentru a mă încadra în cultura noastră nefericită, care este predispusă să omologheze doar ceea ce vine din străinătate. Poate că, această atitudine, căreia unii i-au spus mai demult „bonjourism”, generează unele similitudini cu semnificațiile verbului „a te adapta” din filozofia lui Darwin. Este și acesta un mod specific de a înțelege „dezvoltarea durabilă”.

Urmărind doar cele câteva puncte de vedere prezentate anterior, rezultă că, în câmpul tematic al „dezvoltării durabile” și, implicit, a responsabilității sociale, se desfășoară o efervescentă dezbateră atât la nivel de principiu cât și în latura aplicativă. Tema este, așadar, într-o neîndoieală actualitate iar trecerea timpului acutizează sindromul. La aceeași sesiune ONU, din 2007, despre care am mai făcut vorbire, Nicolas Sarkozy conchide: „Lumea are nevoie de o nouă stare de spirit, este necesar un veritabil Nou Pact (New Deal) la scară planetară, un Nou Pact ecologic și economic”. Să reținem, din nou, domeniile care se contrapun: ecologic și economic.

Poate că o primă tendință care s-ar putea

must eliminate 350,000 people per day. This solution is so horrible that no one should even mention it, but not doing it is equally wrong (!?)”. In consequence of these solutions, the pilots at Air France are now allowed to work after their 60's. In this context, Ireland comes with a condition to the approval of the "EU Constitution": that of maintaining the "abortion ban" as a national prerogative and Romania receives an award at Cannes for the film "4 months, 3 weeks and 2 days". It is a "dialogue"/competition between Europe's demographic leaders and bottom line states (!). In an era of competition, when you are granted an award, you need to think of why you received it. Like the famous saying with of the "Greek gift." Perhaps we fit in the "current" that drove the "Oscar" prize to a movie about homosexuals. Others, however, still defends their own interests. In July 2009, during a visit to Moscow, U.S. President Barack Obama, said: "... the most valuable resource of a nation in the 21st century is people, and countries that use this resource will be successful." In the speech, the president stated "the future belongs to young people and their education and creative imagination ". Eventually, these words are common sense, but I used the quotes to fit into our unfortunate culture, which is prone to adopt only what comes from abroad. Perhaps, this attitude, which some have recently called "bon-jourism" generates some similarities with the meaning of the verb "to adapt to" from the philosophy of Darwin. This particular point of view is at least specific way of understanding "sustainable development".

By following only some of the points of view presented above, one realises that, in the thematic field of "sustainable development" and, implicitly, in that of social responsibility, an effervescent debate takes place at both theoretical and applied level. The theme is therefore an undoubted actuality and the syndrome become more acute over time. During the same 2007 UN session, which I mentioned before, Nicolas Sarkozy concluded: "The world needs a new state of mind, a genuine New Deal on a world scale, an ecological and economic New Deal ". Let us remember, again, which are the two opposed

Perhaps the first trend that could shape on

contura pe acest fundal este o deplasare înspre social a managementului, dacă am accepta că aparențele sunt în concordanță cu esențele. Această situație ar consemna un câștig al managementului european care a avut întotdeauna o mai puternică inserție socială față de cel american, dar mai mică decât cel asiatic. De fapt, încă în 2000, directorul pentru Marea Britanie al grupului francez Vivendi, făcea următoarea declarație: „în afaceri își face apariția o eurocultură bazată pe managementul anglo-saxon și preocuparea europeană pentru rolul social al companiilor”. Iată, deci, că tema ne poartă și în problematica culturii manageriale și, oricum, reordonează, în primul rând, filozofia managerială.

În cartea sa „Criza capitalismului global” miliardarul american G. Soros, exprimă niște opinii destul de tranșante privind preocupările sociale ale corporațiilor. În pofida titlului cărții, nimeni nu cred să-l bănuiască pe Soros decât de solidaritate cu capitalismul. De fapt, el și explică această atitudine: „în ciuda defectelor sale el [capitalismul] este mai bun decât alternativele sale. În schimb doresc să previn distrugerea sistemului global capitalist”. Cu această declarație și cu identitatea pe care cu toții i-o cunoaștem, Soros se pronunță în legătură cu aspectele sociale ale politicilor corporațiilor publice internaționale, în felul următor: „Concurența acerbă nu le va permite să acorde o mai mare atenție preocupărilor de natură socială. Desigur ele vor face promisiuni deșarte, vor spune vorbe goale în favoarea unor cauze nobile cum ar fi, de exemplu, problema mediului mai ales dacă vor trebui să lucreze direct cu publicul, dar nu vor fi în stare să-și permită să mențină angajarea forței de muncă în detrimentul obținerii de profituri”. Sigur că problema s-ar putea pune și în sensul obligațiilor pe care aceste corporații ar fi nevoite să le îndeplinească. Cine ar trebui însă, să formuleze aceste obligații? Desigur, autoritățile statului sau, oricum, autoritățile alese prin vot democratic. Deși, la un moment dat, autorul recunoaște o oarecare tensiune, în societățile democratice, între cele două instrumente de promovare socială: banul și votul, este evidentă și o conlucrare între ele. Un alt citat din carte este relevant în acest sens: „Președintele unei țări din

this background is a movement toward a social-oriented type of management, if we accept that the appearances are in line with the essentials. This would record a victory of the European management which has always had a stronger social integration- focus than those of the U.S., but less than those applied in the Asian countries. In fact, ever since 2000, the director of the UK French group Vivendi, made the following statement: "a new euro-culture makes its appearance on the business market, one based on Anglo-Saxon management and on the European concern for the social role of companies. Hence the theme takes us to management issues, however, rearranging managerial philosophy.

In his book "The Crisis of Global Capitalism" American billionaire Soros G., expressed some quite trenchant views on corporate social concerns. Despite the title of the book, no one thought that Soros will not be solidary with capitalism. In fact, he explains this attitude: "Despite its flaws it [capitalism] is better than its alternatives. Instead I want to prevent the destruction of the global capitalist system" With this statement and the identity that we all know, Soros expresses his opinion on the social aspects of international corporations' policy, as follows: "High competition will not allow them to pay great attention to social concerns. Of course they will make empty promises, they will use empty words in favor of worthy causes such as, for example, the environmental problem especially if they have to work directly with the public, but they will not be able to afford to keep hiring labor in this sense at the expense of losing profits." Certainly, we could also think about the obligations which these corporations are forced to comply with. Who should however, enunciate these obligations? Of course, the authorities or, anyway, the democratically elected authorities. While at a certain point, the author acknowledges the presence of some tension in democratic societies between the two instruments of social progress: money and votes, is obvious that there is also collaboration between them. Another quote from the book is relevant in this regard: "The president of a Eastern European country was shocked when, in a meeting with President Jacques Chirac, he almost always used the entire

Europa de Est a fost șocat atunci când, într-o întâlnire cu președintele Jaques Chirac, acesta s-a folosit de aproape tot timpul întâlnirii pentru a-l îndemna să favorizeze un cumpărător francez în vederea privatizării". Toate aceste semnificații care rezultă din citatele expuse, îmi consolidează ideea, pe care am găsit-o într-o carte că, o acțiune o facem din două motive: unul, că sună frumos și, altul, adevărat.

„Responsabilitatea socială” mi se pare un subiect suficient de abstract pentru țările dezvoltate dar dezirabil, pornindu-se de la premiza că sistemul capitalist nu s-a născut nici în biserici și nici în biblioteci sau academii. Pentru România el ar putea avea un plus de credibilitate pe suportul unei viziuni nostalgice. Nu știu de ce conceptul de responsabilitate socială mă duce cu gândul la punctul de convergență din „străvechea” teorie a convergenței sistemelor. Din păcate, punctul de convergență pare a fi un totalitarism care o vreme a fost văzut, asemenea lui G. Orwell în romanul său „1984”, ca fiind unul comunist dar, acum, ar putea avea și înfățișarea unui capitalist cum, de altfel, l-a descris A. Huxley în cartea sa „Cea mai bună dintre lumi”.

Dacă ne gândim că „socializările” (sau team building-urile) actuale par a fi similare, ca intenție, cu „întrunirile tovărășești” din România comunistă iar, înainte ca Bill Gates să-și trimită angajații de la Microsoft la schi pentru a le crește eficiența, sindicatele din România anilor socialismului trimiteau salariații în excursii organizate în țară la prețuri accesibile, atunci ideea lui Huxley s-ar putea să aibă fundament. În România, însă, „seria socială” a continuat cu închiderea restaurantelor la ora 22⁰⁰ și, la fel, a programului TV (!?). Era vorba tot de eficiență?

Problema responsabilității sociale a întreprinderilor în contextul dezvoltării durabile poate fi privită din două perspective. Una, este de conținut și ar însemna, în cel mai direct sens, o schimbare a atitudinii față de mediu, adică o contrapunere a unui câștig concret unei supoziții privind un „bine” abstract, situație care nu este în spiritul și argumentația uzuală a managementului. A doua perspectivă, care este credibilă și absolut concordantă cu spiritul managerial, este „construcția de imagine” pe o piață din ce în ce mai pretențioasă și, urmare a progresului

available time to encourage a French investor for privatization.” All the conclusions resulting from the quotations listed above, reinforce the idea I have found in a book: any action we perform has two reasons: one that sounds nice and one that is actually true.

"Social responsibility" seems as a sufficiently abstract issue for developed countries but also a desirable one, starting from the premise that the capitalist system was not born either in churches or in libraries and academies. For Romania it would have more credibility on the background of a nostalgic vision. I do not know why the concept of social responsibility leads me to think about the point of convergence of the "ancient" theory of the convergence of systems. Unfortunately, the point of convergence seems to be a totalitarian system that for a certain amount of time was seen, like in G. Orwell's novel "1984" as communism but now could hide under the mask of a capitalism as A. Huxley described in his "Brave New World".

If we think that the current "social actions" (or team building) seem a lot like the "comradely meetings" of Communist Romania and that, many years before Bill Gates began to send Microsoft employees to resorts in order to increase their efficiency, Romanian trade-unions in Romania were sending employees on organized trips at affordable prices, then Huxley's idea may find its foundation. In Romania, however, the "social series" continued with restaurants closing at 22.00 as well as the TV program (!?). Was it all meant to increase efficiency?

The issue of corporate social responsibility in the context of sustainable development can be seen from two perspectives. One, regards the content and would mean, in the most direct meaning of the word, a change in attitude towards the environment, ie choosing an abstract "good" instead of an immediate and tangible profit, a situation that is inconsistent with the usual management's approach and arguments. The second perspective that is credible and absolutely consistent with the spirit of management, is that of "image building" on an increasingly demanding market and, following the progress of civilization, on an increasingly literate and sensitive civilization, permeable to more subtle parts of the

civilizației, din ce în ce mai cultă și mai sensibilă la repere existențiale mai subtile, situate, oarecum, dincolo de „orizontul vizibil”. S-ar putea ca, aceste perspective, să contureze două viziuni divergente asupra aceluiași obiect. Prima, ar reprezenta un deziderent al publicului către managementul întreprinderilor și, a doua, în sens invers, un răspuns al managementului către public care, aproba legitimitatea întrebării sau dă satisfacție celui care întreabă, fără a rezolva fondul problemei. În teatru, această tehnică se numește Quiproquo. Și, legătura dintre management și teatru, în ceea ce privește gestionarea aparențelor, a fost demult demonstrată.

În problema dezvoltării durabile sunt și alte păreri. Ce este bine? Ce este rău? Unde se află, până la urmă, adevărul? Astfel, de exemplu, geologul australian Ian Plimer, susține „că procentul dioxidului de carbon în atmosferă se află la cel mai scăzut nivel din ultimele 500 milioane de ani” și acest procent este neglijabil în raport cu concentrația CO₂ din sol, roci, oceane ș.a. Iar dacă ar fi concentrație de CO₂, poate, ar trebui ca planeta să se răcească nu să avem încălzire, iar, dacă avem încălzire, ar trebui să ne bucurăm pentru că glaciațiunile au fost perioade nefericite pentru viața planetei. Pe acest fundal, vine și retractarea unui director executiv de la Greenpeace: „am greșit când am spus că toți ghețarii vor dispărea până în anul 2030”. Același Plimer susține că gheața polară a fost prezentă în mai puțin de 20% din totalul timpului geologic iar dispariția unor specii este normală pentru evoluția vieții pe Pământ.

Cred că aici se consumă și o supraevaluare a capacității omului de a se implica în dinamica planetei, adică este acea distanță dintre ceea ce omul „crede că știe” și ceea ce „de fapt știe”. Acestei erori, N.Taleb, i-a spus: „arogață epistemică” într-o splendidă carte cu titlul „Lebăda neagră”. Și, mai este ceva. Porțiunea de cunoaștere, chiar și aceea pe care omul „crede” că o are, este mult mai mică decât „ceea ce nu știe”.

existence, to the issues that are located somewhat beyond the "visible horizon. It may be that these perspectives outline two divergent views on the same object. The first one would be a request of the public addressed to the management of public enterprises and, the second one, conversely, a response of the management to the public demands, which approves or satisfies the question, without solving the problem. In theater, this technique is called Quiproquo. And, the link between management and theater in what concerns the management of appearances has been demonstrated long time ago.

On the issue of sustainable development there are all other sorts of opinions. What is better? What is wrong? Where is, eventually the truth? Thus, for example, the Australian geologist Ian Plimer, argues "that the percentage of carbon dioxide in the atmosphere is at its lowest level in the last 500 million years" and that this percentage is negligible compared with the CO₂ concentration in soil, rocks, oceans... And if we were dealing with a high concentration of CO₂, can, shouldn't the planet cool down instead of warming up and, if we have global warming, we should rejoice because ice-ages were unfortunate periods in the life of the planet. Against this background comes the retraction of an executive director of Greenpeace: "I was wrong when I said that all the glaciers will disappear by 2030." The same Plimer also claims that polar ice was present for less than 20% of the geological time and the disappearance of some species is normal for the evolution of life on Earth.

I think there is also an overrating of the human capacity to interfere in the dynamics of the planet, that is the distance between what the man "believes he knows" and "what he really does know". This error is called by N. Taleb "the epistemic arrogance" in a beautiful book called "Black Swan". And, there is something left. The amount of knowledge, even that which man "thinks he has", is always much lower than "what remains unknown."